folyású. A fiúk csökkenő érdeklődésével szemben a lányok érdeklődése a serdülőkor végére a csúcspontra ér. És hogy nem véletlenül alakult így a lányok érdeklődése azt egy korábbi, az 1956–60-as években végzett felmérésünk is bizonyítja, amikor is pontosan ugyanazt a kvantitatív eredményt kaptuk. A lányok kedélyvilága akárcsak a kezdő iskolás években a szomorkás, szentimentális hangulatok befolyása alá kerül. A belső egyensúly kialakításában a bakfis-években jó szolgálatot tehetnek a lányregények. E műfajon belül olyan olvasmányokról kell gondoskodnia a családnak, iskolának és könyvtárnak, mindenekelőtt azonban a könyvkiadásnak, amelyek kellő pedagógiai hatásrendszerükkel egyrészt gazdagítják a serdülő lányok érzelem- és kedélyvilágát, másrészt pedig a humor és jókedv megfelelő adagolásával megakadályozzák a szentimentális érzelmek elburjánzását, visszatartják a serdülőt a giccs és a ponyvaregény olvasásától. A magyar ifjúsági könyvkiadás igyekszik megfelelni e fontos pedagógiai és fejlődéspszichológiai feladatnak. *Karl Bruckner:* Szadako élni akar, *Ch. Brontë:* A lowoodi árva és *Nagy Katalin:* Intőkönyvem története c. könyve megjelentetése – hogy csak e néhányat említsem az eléggé gazdag választékból – kitűnő példák arra, hogy miképpen lehet összekapcsolni a személyiség-fejlődés természetes belső igényeit a korszerű pedagógiai követelményekkel. A serdülő lányt is erősen vonzza a humoros tartalmú olvasmány. Kiegyensúlyozatlansága következtében azonban a derűs hangulat könnyen átcsap szomorúságba, lemondásba, pesszimista megnyilvánulásokba, sőt depresszióba. A jó olvasmány, a derűt, optimizmust árasztó, jó ízű nevetésre ingerlő könyv azonban igen hatásos eszköz lehet ahhoz, hogy a serdülőkor érzelmi ellenpólusai között hányódó gyermek lelki egyensúlyát megőrizze és hosszabb időre stabilizálja.

VIZSGÁLÓDÁSAINK NÉHÁNY TANULSÁGA. – 1. A humor a gyermekkor egész folyamán a személyiség fejlődésének nélkülözhetetlen tényezője. A gyermek- és ifjúsági irodalomban is a jelentőségét megillető helyet kell a humornak biztosítani. Általános tételként kimondhatjuk, hogy a humor nélkül jó ifjúsági könyv nehezen képzelhető el. Amely könyvből pedig hiányzik, vagy csak nagyon vékony erekben csordogál, az a mű nem járulhat hozzá kellőképpen a gyermek egészséges kedélyvilágának fejlődéséhez. – 2. A humor nem elszigetelten, sohasem mint egyedüli motívum fejti ki hatását, hanem mint az írásmű által kiváltott idegfeszültség ellenpólusa. A biztosító szelep szerepét tölti be azzal, hogy meggátolja a túlságosan erős izgalmak eluralkodását. Az ifjúsági könyv írójának tehát a humor és a vele ellentétes pólusok (izgalom, szomorúság) egyensúlyának megteremtésére kell törekednie. – 3. A fiúk és lányok humorigénye kvantitatíve megközelítően egyforma. Kvalitatíve azonban a pszichés nemi sajátosságaik különbözősége miatt jelentősen eltérnek egymástól. Az eltérések természetét még nem ismerjük kellőképpen. Egzakt pszichológiai kutatásoknak kellene tisztázniok e különbségeket, hogy aztán a kapott eredményeket írók, illusztrátorok, szerkesztők, kiadók, pedagógusok és gyermekkönyvtárosok felhasználhassák. – 4. A nemes humorral átitatott és tehetséggel megírt könyv ritka jelenség. Sok ország könyvterméséből azonban könnyűszerrel össze lehetne válogatni egy kiadványsorozatot és meg lehetne teremteni belőlük a humoros olvasmányok standard bázisát, amely évről évre újabb művekkel egészülne ki. Úgy vélem, hogy az említett akció nemcsak a nemzeti könyvkiadások választékát gazdagítaná, hanem a nemzetközi megértésre nevelés változatlanul fontos ügyét is eredményesen szolgálná. A humor igen hatásos eszköznek bizonyulna ahhoz, hogy megértőbben közeledjünk egymáshoz és készségesebben munkálkodjunk a népek jobb megértését gátló akadályok elhárításán. Ennek alapjainak kiépítését egy humorban bő kiadványsorozat hatásosan szolgálná.